Fængselsfunktionæren **10**

Fængselsforbundet

Oktober 2010

Nr. 10 - 2010

Fængselsfunktionæren

3 Leder

4 DR stiller skarpt på Horserød

5 Svært at få bugt med hashrygningen

6 Ministeren vil knække voldskurven

7 NFU 2010 - Fokus på betjenten

12 NFU 2010 - Tavshed om vold og trusler skaber stress i fængslerne

13 NFU 2010 - Der mangler mål for resocialisering

14 NFU 2010 - Det er helt normalt at være unormal

15 Flere fængselsbetjente skal bytte job med hinanden

16 Syge drukner i arbejdsskadesystemet

18 KOSt - MOtion - Sundhed

20 Ventetid for psykisk syge i varetægt skal undersøges

22 SCKK

23 Navne

24 Drop skænderierne om velfærden

Forsiden:
Nordiske Fængselsfunktionærers Union
har afholdt konference i København den 13. og 14. september 2010

Udgivet af Fængselsforbundet
Ramsingsvej 28 A, st. th.
2500 Valby
Tlf. 7255 9976 - Fax 7255 9990
www.faengselsforbund.dk

Redaktion: Forbundsformand
Kim Østerbye (ansvh.)

Redaktør: John Rasmussen
Talosvej 7, 2770 Kastrup
Tlf. 3250 2037 - Mobil 4074 1487
E-mail:
fagblad@faengselsforbundet.dk

Layout, produktion og tryk:
Imprint Grafiske Løsninger
Thurøvej 8 · 4700 Næstved
Tlf. 5572 6692 - Fax 5572 7320
imprint@imprint.dk
www.imprint.dk

ISSN: 0902-8897

Indlæg til Fængselsfunktionæren:
Artikler modtages på CD-rom, gerne med udskrift eller pr. e-mail. Husk at angive navn, stilling og tjenestested i tilfælde af spørgsmål fra redaktionen. Indlæg til »Debat« må max. være på 750 ord eller 4500 tegn incl. mellemrum. Foto modtages gerne. Hvis de ønskes retur, bedes det anført.

Indlæg senest den 14. i måneden før optagelse.
Artikler og læserindlæg er ikke nødvendigvis et udtryk for redaktionens holdning eller forbundets mening.

Hash er en del af livet i et fængsel

LEDER

Af Kim Østerbye, formand for Fængselsforbundet

Det kan godt være, at hr. og fru Danmark får aftenkaffen galt i halsen, når de ser hashtågerne i tv-serien fra Horserød, men stofmisbrug er nu en gang en del af virkeligheden i landets fængsler.

Det problem kommer vi aldrig helt til livs. Ikke så længe at 50-70 procent af de indsatte har et misbrug, når de kommer til os.

Ellers vil det i hvert fald kræve en helt anden personaledækning i fængslerne. I Statsfængslet ved Horserød er der for eksempel 100 fængselsbetjente på lønningslisten, men kun et lille antal af dem er på vagt ad gangen. Det er umuligt at sikre, at alle indsatte holder sig på måtten i døgnets 24 timer.

Hvis politikerne virkelig mener, at fængsler og arresthuse skal være støvsuget for stoffer fra A til Z, så må de afsætte langt flere ressourcer til det. Det er de ikke parate til at betale for, sådan som krisen kradser.

Derfor bliver vi i et vist omfang nødt til at acceptere, at de indsatte fortsætter deres misbrug, mens de afsoner.

Det betyder ikke, at vi bare skal give op og lade narkoen flyde.

Vi skal fortsat føre en konsekvent politik over for misbrugerne. Der skal være en sanktion, hvis man bliver taget i at ryge hash eller bruge andre stoffer. Men problemerne bliver ikke løst ved kontrol og straf alene.

Løsningen er en pragmatisk tilgang til misbruget, hvor vi lægger vægt på at hjælpe misbrugerne ud af problemerne.

I dag bruger vi alt for mange ressourcer på at efterleve nultolerancepolitikken. Hvert år tager vi over 30.000 urinprøver på de indsatte efter et lotteriprincip, hvor alle kan blive udtaget. Det er en ordning, som mere er præget af kvantitet end kvalitet.

Jeg mener, at det er bedre at sætte ind i forhold til de indsatte, der har et alvorligt misbrugsproblem. At målrette vores kræfter til dem, der har virkelig har brug for det, med behandlingstilbud og meningsfulde aktiviteter.

Så hvis vi kan få flere penge til at bekæmpe misbruget i fængslerne, skal de ikke alene gå til at jagte narkomanerne, men i lige så høj grad til at gøre narkomanerne stoffrie. ■

DR stiller skarpt på Horserød

DR Dokumentar har i et år fulgt livet i Statsfængslet ved Horserød. Dokumentarserien tegner blandt andet et billede af en virkelighed med åbenlys hashrygning. En virkelighed, som fængslets ansatte ikke alene står ved, men også er glade for at få frem i lyset.

Det er blevet meget populært at lave tv-serier, hvor man følger almindelige mennesker på deres arbejdsplads. Nu er turen kommet til fængselsbetjente.

Sidste måned havde DR præmie på deres nye serie Fængslet, hvor man som tv-seer kommer ind på livet af indsatte og ansatte i Statsfængslet ved Horserød.

Ifølge en af seriens hovedpersoner, fængselsbetjent Susanne Vik, har fængslet været glade for samarbejdet med Danmarks Radio.

"De to journalistpiger var helt eminente til at agere fluer på væggen og glide ind og blive en del af os. Man glemte lynhurtigt, at der var kamera på," siger Susanne Vik.

Hun roser også journalisterne for deres etik: "Både fra vores og DR's side har vi været meget opmærksomme på at informere de indsatte om konsekvenserne ved at medvirke. Det kan godt være, at de synes, det kunne være sjovt at være med lige nu, men de skal tænke på, at serien kan blive genudsendt flere år efter."

Når vi lugter hashen, så er den røget

Dokumentarserien tegner ifølge Susanne Vik et realistisk billede af livet i fængslet – på godt og ondt.

"De gode er, at serien viser, hvor mange kasketter en fængselsbetjent skal have på i løbet af en dag – og hvor hurtigt man skal kunne skifte imellem dem. Der er den hårde og den bløde hat, den lyttende og den magtudøvende," siger hun.

I Statsfængslet ved Horserød vil man gerne stå ved den virkelighed, som DR Dokumentar i øjeblikket tegner i tv-serien "Fængslet".

Det mindre gode er dog ifølge Susanne Vik, at den journalistiske vinkling og klipning af serien risikerer at give et billede af fængslet som en hashbule, hvor fængselspersonalet står med håret i postkassen.

"Når de filmer fyren, der sidder og ryger den ene fede efter den anden, så kan jeg godt forstå, hvis det giver et billede af, at vi lukker øjnene for det. Men det er et forsimplet billede. For der er selvfølgelig mange ting, der går forud for den situation," siger hun.

Alligevel er fængselsbetjentene på Horserød tilfredse med produktet. De er glade for, at verden uden for kan få et mere realistisk indtryk af, hvordan tingene foregår i et åbent fængsel:

"Det er godt, at der er kommet fokus på det. For det er jo komplet umuligt for os at holde øje med alle – vi er én fængselsbetjent til 15 indsatte. Når vi lugter hashen, så er den jo røget," siger hun.

Afdelingsformand for Fængselsforbundet, Rasmus Tambour, supplerer:

"Ja, der bliver røget hash. Sådan er virkeligheden, og den vil vi gerne stå ved. Hvis politikerne derude tror, at det ikke forholder sig sådan, så er de naive."

Skruen uden ende

Det hænger ifølge lokalformanden blandt andet sammen med de fysiske forhold, der gør sig gældende i et åbent fængsel som Horserød.

"Vi ligger midt i en skov og dækker et område på mellem 15 og 20 fodboldbaner. Det er med andre ord fuldstændig umuligt at kontrollere alt, hvad der bliver smuglet ind her."

Men det er ikke det samme som, at fængselspersonalet lukker øjnene for de indsattes hashforbrug og blot lader stå til, understreger Rasmus Tambour:

"Vi gør selvfølgelig, hvad vi kan. Vi tager jævnligt urinprøver, og så bliver der konfiskeret en hel del ved visitationer. Og når vi ser, at der bliver pulset løs – som det for eksempel helt åbenlyst sker i første afsnit af serien – så stopper vi det. Men det sker gennem en dialog med de indsatte. Vi prøver at hjælpe dem."

Dermed sigter Rasmus Tambour til de bløde værdier, der kendetegner arbejdet med indsatte i et åbent fængsel. I den håbløse kamp mod indsmuglede stoffer mener han, at en forebyggende indsats virker langt bedre end sanktioner:

"Det hjælper altså ikke at sende 100 mand herop for at visitere. De indsatte skal have hjælp. Derfor sender vi også så mange af dem, vi kan, i behandling," siger han.

Susanne Vik er enig: "Det er et spørgsmål om udbud og efterspørgsel. Hvis vi kunne afvænne alle, så ville vi også fjerne efterspørgslen og komme udbuddet til livs. Men det er desværre nok en utopi," siger hun. ■

Af Andreas Graae

Docu-soap

TV-serien 'Fængslet' er produceret af DR Dokumentar på baggrund af et års optagelser fra Statsfængslet ved Horserød. Der er tale om en såkaldt docu-soap; en tv-genre, der har som mål både at være dokumentarisk og underholdende. Serien er tilrettelagt af journalisterne Vibeke Heidi-Jørgensen og Lisbet Barrett. Den består af 10 afsnit og sendes hver torsdag på DR1.

Svært at få bugt med hashrygningen

Til trods for at det er et af de vigtigste fokusområder for sikkerhedsenheden, er det vanskeligt at komme hashrygning til livs i Kriminalforsorgen.

Mange indsatte i danske fængsler ryger hash. Det er vanskeligt for Kriminalforsorgen at komme problemet til livs.

Hver måned testes cirka 250 indsatte positive for brugen af hash. Det tal har været konstant siden 2007.

"Vi ved, at størstedelen af de indsatte har en eller andet form for stofmisbrug, og hashen er klart det mest efterspurgte rusmiddel. Efterspørgslen er enorm," siger Kriminalforsorgens sikkerhedschef Michael Gjørup.

Ifølge sikkerhedschefen er kampen mod hash i fængslerne et af de vigtigste fokusområder for sikkerhedsenheden.

"Vi prioriterer det meget højt. Der er 11 narkohunde i sikkerhedsenheden, som jævnligt finder hash."

Det svinger, hvor meget der beslaglægges: I 2008 blev der beslaglagt tolv kilo, og 2009 var tallet syv kilo.

Fem kilo ud af de syv blev beslaglagt i åbne fængsler: "Det er klart, at det er nemmere at smugle hash ind i åbne fængsler. Det er derfor langt sværere at begrænse misbruget der, men vi prøver altid at følge op på en beslaglæggelse med et afvænningstilbud til den indsatte."

Små succeser

På trods af at der i januar 2007 blev indført stofbehandlingsgaranti i fængslerne, er det kompliceret at bekæmpe misbruget af hash.

"Mange har et årelangt stofmisbrug inden de kommer i fængsel, og derfor er det utrolig svært at få folk ud af misbruget. Også selvom vi har mange afvænningstilbud," siger Michel Gjørup.

Der er dog nye tiltag, som har vist sig effektfulde. Især kurser der forbereder de indsatte på en fremtidig stofbehandling og stoffri tilværelse tegner til at blive en succes.

Kurserne varer 4-6 uger, og tager afsæt i den indsattes forventninger til selve stofbehandlingen.

"Vores forbehandlingskurser, hvor vi forbereder de indsatte på selve stofafvænningen, har vist gode resultater. Indsatte, som har taget kurset, er mere motiverede og afklarede, når de går i gang med den egentlige stofafvænning.".

Efter DR's tv-serie fra Statsfængslet ved Horserød har medierne fokuseret på problemet med hashrygning i fængslerne, men for Kriminalforsorgen er det en årelang kamp, som er svær at vinde:

"Det er ingen hemmelighed, at de fleste af vores indsatte er mennesker med svære sociale problemer. Hashrygning er bare et af mange problemer de slås med, og jo højere koncentrationen af problemerne er, jo sværere er de at komme til livs," siger Michael Gjørup.

Er det et problem

Er det egentligt et problem, at der er så mange hashrygere i Kriminalforsorgen?

Ja, det er det, siger en af dem, der til dagligt arbejder med misbrugsbehandlingen i Kriminalforsorgen.

Jacob Jørgensen er misbrugsbehandler på behandlingsstedet Sct. Ols i Jyderup.

Han siger: "Hvis indsatte ikke kan lægge en ren urinprøve, mister de muligheden for at komme på orlov. Desuden medfører misbruget ofte opbygning af gæld i fængslet. Gælden skaber flere konflikter, og det falder tilbage på personalet."

Han mener, at hashmisbrug ofte fastholder de indsatte i dårlige relationer. Det betyder, at motivationen til at ændre på sit liv forsvinder i tågerne.

En af de mest alvorlige konsekvenser af et hashmisbrug er dog de psykiske skadevirkninger.

"Et hashmisbrug kan udløse angstanfald og skizofreni, hvis man er disponeret for det, og oven i det udvikler man tit en række fysiske skavanker, når man har et stort forbrug," siger Jacob Jørgensen. ■

Af Kristian Westfall Jensen

Sanktioner

Indsatte straffes med en uge i strafcelle, hvis de bliver taget med 5-10 gram hash. Desuden risikerer de at miste muligheden for udgang og retten til at afsone i et åbent fængsel.

Ministeren vil knække voldskurven

"Det er det en af Kriminalforsorgens vigtigste opgaver at sikre de ansattes arbejdsforhold," siger justitsminister Lars Barfoed (K).

Justitsminister Lars Barfoed (K) kalder det stigende antal voldsepisoder mod fængselspersonalet bekymrende. Han mener, at Kriminalforsorgen gør sit yderste for at løse problemerne. Oppositionen er uenig.

Flere og flere fængselsbetjente udsættes for vold og trusler. Fra 2007 til 2009 er antallet af medarbejdere, der har været udsat for vold, steget fra 338 til 472.

Justitsminister Lars Barfoed er opmærksom på problemet: "Det er en af Kriminalforsorgens vigtigste opgaver at sikre de ansattes arbejdsforhold. Derfor er det bekymrende, at der er sket en stigning både i antallet af voldsepisoder og antallet af medarbejdere, der har været udsat for vold," siger han.

Ministeren lovede på et samråd i Folketinget i september at styrke både den forebyggende og den opfølgende indsats for at komme problemerne til livs.

Han nævner blandt andet, at konflikthåndtering er en del af pensum på grunduddannelsen for nye fængselsbetjente, at det siden 2005 har været et krav, at fængslerne skal udarbejde en voldspolitik og at der er gode muligheder for debriefing efter vold og trusler.

"Samlet set er det mit indtryk, at Kriminalforsorgen gør sit yderste for at nedbringe voldstilfældene," siger ministeren.

Det er oppositionen i form af S og SF dog langt fra enige i. Socialdemokraternes retsordfører, Karen Hækkerup, mener ligefrem, at ministerens forslag er skuffende.

"Der er beskæmmende, at ministeren blot siger, at han har tillid til, at Kriminalforsorgen gør, hvad den kan. Tak for tilliden, hvad kan jeg bruge den til. Jeg ville være skuffet, hvis jeg var fængselsbetjent. Ministeren bør gøre noget her og nu. Vi kan ikke vente på, at vi skal forhandle næste flerårsaftale," siger hun.

Karina Lorentzen Dehnhardt fra SF konstaterer, at ministeren ikke har noget med i posen, som for alvor kan forbedre forholdene for landets fængselsbetjente.

Hun mener tværtimod, at udviklingen går den forkerte vej, idet ministeren har været med til at skære 100 stillinger væk i Kriminalforsorgen på grund af besparelser. Heraf 60 fængselsbetjentstillinger.

"Jeg synes, ministerens indsats klinger hult, når man ved, at der er nedlagt stillinger. Jeg mener for eksempel, at det er for lidt, når to fængselsbetjente er alene med 30 indsatte i et arresthus en helt dag," siger hun.

Alenevagter, supervision, efteruddannelse

Retsordførerne fra S og SF foreslår blandt andet, at ministeren bør fjerne alenevagter på fængselsgangene, sikre supervision til alle medarbejdere og sørge for mere efteruddannelse for fængselsbetjentene.

Desuden foreslår de at sænke presset på Kriminalforsorgen ved at udsluse flere indsatte med fodlænker og bruge flere prøveløsladelser.

Også retsudvalgets formand, Peter Skaarup (DF), mener, at der er grund til at være på vagt i forhold til den stigende vold. Han foreslår blandt andet at styrke grunduddannelsen i forhold til konflikthåndtering.

Lars Barfoed er for så vidt enig i de mange forslag, men henviser til, at der ikke er penge til et ubegrænset antal nye initiativer.

"Den eneste løsning er ikke at bruge flere penge. Jeg hæfter mig i øvrigt ved, at hverken S eller SF har afsat flere penge til Kriminalforsorgen i deres finanslovsforslag," siger ministeren.

Han mener, at den stigende vold i fængslerne hænger sammen med, at der sker en forråelse blandt klientellet.

"De indsattes adfærd er blevet mere rå. Samtidig forsøger vi at opretholde en høj dynamisk sikkerhed. Det betyder på den ene side, at de ansatte kan tage konflikter i opløbet, men på den anden side betyder det, at der er risiko for episoder, når fængselsbetjente går op og ned af de indsatte," siger han.

Det problem har MF Karsten Nonbo (V) en konkret løsning på: "Så må løsningen være, at de ansatte ikke har kontakt med de værste kumpaner blandt de indsatte længere. Der må oprettes løbegange," siger han. ■

Af Søren Gregersen

Så mange har været udsat for trusler om vold

Fængselspersonale og politifolk:	50%
Pædagoger i døgninstitutioner:	44%
Socialrådgivere:	20%
Fuldmægtige, offentligt ansatte:	4%
Chefer, offentligt ansatte:	0%

Kilde: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

Hver anden fængsels- og politibetjent har prøvet at blive truet på arbejde. De to stillinger er dermed de mest udsatte blandt alle offentlige stillinger i Danmark..

NFU 2010
- Fokus på betjenten!

Den 13. og 14. september var der konference for Nordisk Fengselsfunktionær Union i København. Cirka 80 deltagere brugte to intensive dage på at høre om og diskutere arbejdet som betjent.

Her får du indholdet – men du slipper for at sidde i konferencelokalet!

Temaet

Konferencen handlede om, hvordan vi bedst tager os af "den nordiske models akilleshæl". Betjente i Norden har et spændende job i modsætning til nøglesvingerne andre steder og også et bedre arbejdsmiljø, fordi de nordiske fængsler er de mest humane i verden. Når indsatte har det godt, er arbejdsmiljøet for betjentene også bedre. Derfor har der været tendens til at tro, at det ville være uproblematisk at være betjent i Norden.

Men – det *er* stadig fængsler, der er tale om. Det påvirker betjenten og det er vigtigt at gøre sig det klart. Når arbejdet er anderledes i Norden giver det også nogle udfordringer, som den almindelige amerikanske betjent nok ikke oplever.

Akilleshæl: Akilles er en helt fra de græske sagn, som var usårlig, fordi hans mor havde dyppet ham i en flod, der gik til underverdenen. Desværre glemte moren at tænke på, at hun havde holdt ham i hælen (ved akillessenen), så den ikke blev våd. Derfor var han sårbar netop det sted og derfor er en akilleshæl et billede på et sårbart sted hos en, der ellers er meget stærk.

Konferencen satte fokus på fængslets påvirkning og de udfordringer det giver for betjenten og for andre.

Det skete i tre spor:

- Roller og arbejdsmiljø
- Stress, traumer og PTSD
- Fængsler og subkultur.

På de følgende sider kan du læse om nogle af de ting, der blev sagt i de tre spor, kombineret med mine egne tanker og konklusioner.

Roller og arbejdsmiljø

Det er naturligt at starte med roller, hvis man skal tale om betjentes arbejdsmiljø, især "dobbeltrollen" med at tage sig af kontrol/sikkerhed over for personer, som man også skal støtte og motivere. De fleste af os har en dobbeltrolle i andre sammenhænge, fx i forhold til børn. Skolelærere har også kombinationen af at skulle udvikle eleverne og samtidig sætte grænser for dem. I et fængsel bliver dobbeltheden bare sat på spidsen, når man både skal foretage magtanvendelser og motivere til at leve uden kriminalitet. Det betyder ikke, at man skal holde op med at have en dobbelt rolle, men at mange i perioder har brug for støtte til at forene de to sider.

Det med dobbeltrollen vil ikke overraske nogen betjente. Men der kom også andre ting frem, som man måske ikke tænker så meget over i dagligdagen.

Roller og arbejdsmiljø:

- Forsker Olav Levin Johansen (Norge): Er det umulig å være både vokter og hjelper?
- Director Elaine Crawley (England): The Working Lives of Prison Officers: Professionalisation, Stress and Work Spill-over
- Kriminolog Nadja Kirchhoff Hestehave: Er fængslet rent anarki?

Efterspørgslen er større end udbuddet

Det er den tørre måde at sige på, at der er grænser for hvor meget energi og overskud en betjent kan have – mens der ikke er nogen

grænser for, hvor meget han i princippet kunne gøre for den indsatte, samfundet osv. Prøv og tænk på, hvor meget bare én af de indsatte på din afdeling kunne bruge af støtte, grænser, omsorg, sparring osv. Læg så de andre oveni. Og sammenlign med hvad du kan nå og overkomme i din arbejdstid. I den situation er det nødvendigt at finde ud af, hvordan man sparer på sine ressourcer, så jobbet ikke suger al ens kraft. Desværre er det ikke alle måder, der er lige gode for en selv og for dem, man er sammen med.

Arbejde med følelser

Det leder til den næste ting: fængselsarbejde er arbejde med følelser. Når en indsat lægges i sikringscelle, når døren ind til en førstegangsindsat låses for natten første gang og når nogen beder om et ekstra telefonopkald hjem til familien. Elaine Crawley mente, at fængselsjobbet minder mere om sygeplejerskers arbejde end om politiets. Men mens sygeplejerskens job drejer sig mere entydigt om omsorg, skal fængselsbetjenten samtidig udøve straf og gøre ting ved folk, de ikke ønsker. Det giver indre, følelsesmæssige konflikter i hverdagen.

Når det går en på, taler man ikke nødvendigvis med sin familie eller venner udenfor fængslet om det. Man har brug for kollegerne til at vende tingene – og ikke kun det. Kollegerne er der, både når der går en alarm og på lange, kedelige vagter. Man bruger mange timer sammen og kommer til at kende dem helt anderledes grundigt end de civile, man tilbringer et par timer med fra tid til anden. Kollegerne betyder nemlig de andre betjente, der er uddannet til at foretage magtanvendelser. De andre bliver ikke rigtige kolleger for betjenten. Der er et særligt sammenhold mellem betjente, som de andre, der arbejder i fængslet, ikke kan optages i.

Kan vi lade være med at lære?

Mange er kommet til Kriminalforsorgen, fordi de gerne vil gøre en positiv forskel. Det kan være svært at bevare den ambition, især de steder, hvor der er mange gengangere blandt de indsatte. Kriminalforsorgens statistik siger, at godt 30% vender tilbage, men det ser ikke sådan ud set fra fængselsgangen. Det er lettere at huske dem, der vender tilbage, end dem man ikke ser igen. "Desværre" lærer mennesker fra sin personlige erfaring og det gør det let at miste tiltroen på at gøre en positiv forskel. Hvor skal man sætte målet? Og skal man slukke for hukommelsen, når en tidligere indsat vender tilbage – for at bevare troen på, at ikke alle kommer igen?

Fængsels-ificering

Det er ikke nogen nyhed, at der er afstand mellem indsatte og betjente. Heller ikke i at sige, at de indsatte ikke er frivillige "kunder" (i modsætning til de fleste af sygeplejerskernes kunder) og at det gør en forskel for forholdet mellem indsatte og ansatte.

Derimod var det for nogle både en nyhed og en provokation, da Anja Leavens sagde, at betjentenes verden minder om de indsattes. At nogle ansatte kommer til at opføre sig ligesom indsatte i deres sprog, adfærd og udseende og at det ikke er en god idé. For det første for en selv som betjent. Hvis man fx taler grimt, ændrer det også den måde man tænker og handler på. Det smitter af på en og ændrer en i forhold til den, man ellers var.

For det andet, fordi de ansatte i fængslet udgør det "normale" i et fængsel – dem, som de indsatte kan bruge som standard for, hvad der er normalt i samfundet udenfor. Så er der ikke meget normalisering tilbage. De ansatte udfylder ikke deres opgave ordentligt, hvis de efterligner de indsattes sprog og adfærd.

Stress, traumer og PTSD

I sporet om stress, traumer og PTSD så oplægsholderne på de konsekvenser, fængslet og arbejdsrollerne kan have for betjente som enkeltpersoner. I alle job kan man opleve stress, men jobbet som betjent indeholder nogle særlige risici. Det er helt oplagt, at voldsomme hændelser og trusler kan give stress, traumer og PTSD. Det er måske mindre oplagt, at der også er en risiko ved rolleuklarhed, ved det følelsesmæssige arbejde og de andre ting, der er nævnt ovenfor.

Traumer og PTSD kan blandt andet handle om at opleve noget, der får en til at sætte

Stress, traumer og PTSD:

- Psykolog Pelle Nigard: Hvad gør Politiet for at **forebygge og håndtere** traumer?
- Afdelingslæge Marianne Borritz: **Hvorfor** får fængselsbetjente traumer og PTSD – og hvad kan vi gøre for at undgå det?
- Konsulent Yvonne Tønnesen fra Hærens Konstabel- og Korporalforening: Kan vi **hjælpe** soldaterne?

spørgsmål ved ens egne grundlæggende værdier, identitet og livsformål. Det er altså ikke kun et spørgsmål om at se eller opleve noget voldsomt.

To typer

I oplæggene blev der talt om to forskellige typer PTSD – på to forskellige måder.

Den ene måde var den videnskabelige og lægelige. Her er den første type PTSD resultatet af et pludseligt og voldsomt traume – og reaktionen kommer inden for seks måneder efter personen oplevede traumet. Den anden type PTSD skyldes belastninger, der er knapt så voldsomme, men som optræder gennem længere tid.

PTSD blev også beskrevet af Yvonne Tønnesen fra den største soldater-fagforening. Hendes oplevelse var, at soldater med PTSD deler sig i to grupper: Dem fra Balkan og dem fra Irak / Afghanistan. Balkan-soldaternes sygdom kommer af at stå magtesløs over for en tragedie og virker som en dyb sorg uden ende. Irak- og Afghanistan-soldaternes sygdom har derimod at gøre med selv at være truet, at opleve kammerater såret eller døde og at være på vagt mentalt i seks måneder. Det giver meget forskellige reaktioner, som tydeligt kan ses for den erfarne.

Begge beskrivelser var interessante i forhold til, hvad fængselsbetjente kan opleve. Traumer og PTSD kan komme både af gentagne, mindre belastninger og af pludselige oplevelser. De kan komme af voldsomme hændelser som selvmord, alvorlige trusler og magtanvendelser på den ene side. På den anden side kan de komme af at have svært ved at håndtere betjentjobbets følelsesmæssige konflikter kombineret med en rolle, der kan opleves uklar, ønsket om at gøre en positiv forskel og afmagt ved at opleve at indsatte vender tilbage.

Noget meget uheldigt er, at traumatiserede mennesker kan have det med at opsøge smerte, fx i slagsmål. En traumatiseret betjent kan altså risikere at skabe ubalance på afdelingen i stedet for ro.

PTSD står for Post-Traumatic Stress Disorder, som på dansk oversættes til post-traumatisk belastningsreaktion. PTSD defineres som en forsinket eller forlænget reaktion på en belastende hændelse eller situation af kort eller lang varighed. Den belastende hændelse/situation skal være af en exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter, som formentlig ville skabe gennemtrængende fortvivlelse for næsten alle mennesker (min oversættelse fra WHO's diagnoseliste).

Også gode nyheder

Heldigvis var det hele ikke "død og ødelæggelse" i sporet om stress, traumer og PTSD. Set sammen med de andre to spor kom der anvisninger til, hvad både organisationen og enkeltpersonen kan gøre. I den sammenhæng var der et stærkt budskab: Stress, traumer og PTSD skal håndteres af organisationen – den enkelte må ikke stå med det alene. Senere i dette blad kan du se anvisninger til, hvad man kan gøre.

Derudover var der interessant nyt: For år tilbage kom mange politifolk til Arbejdsmedicinsk Klinik som patienter. De kommer stort set ikke i dag.

Skal man være af rette støbning?

Kriminalforsorgens rekrutterings-slogan har fået nogle stressramte til at spørge sig selv: Er det fordi jeg ikke er af rette støbning? Er det min skyld? Fordi jeg ikke er god nok?

Svaret på konferencen var nuanceret. Det er ikke den enkeltes skyld eller fejl. Det er noget, organisationen skal håndtere, for det hænger sammen med jobbet og den måde, organisationen fungerer på. På den anden side er det forskelligt hvad folk egner sig til og hvad der virker belastende for en. Det ændrer sig også over tid, fx hvis man er blevet mere sårbar af de ting, man har oplevet tidligere i sit liv eller hvis man i en periode er presset på andre fronter.

Vi kan selv gøre noget for at nedsætte risikoen for PTSD – hvis vi ved noget om det. Læs mere om det senere i bladet.

Fængsler og subkultur

Det sidste spor handlede om konsekvenserne af fængslet og arbejdsrollerne for organisationen – for alle betjentene. Sporet handlede især om subkultur. En subkultur er, når en gruppe mennesker forkaster normerne i det omgivende samfund og vælger deres egne. Det lyder voldsomt – men vi indgår alle sammen i subkulturer. Nogle virker positive for deres medlemmer og omgivelserne. Andre virker knapt så positive.

Også i et fængsel er der subkulturer og de må ses i sammenhæng med tendensen til at blive fængsels-ificeret og til at betjentenes sprog og omgangsform kommer til at ligne de

indsattes. Den enkelte betjent er ikke alene om at blive "mindre normal". Det sker sammen med en gruppe af mennesker, som påvirker hinanden.

Annette Højmann mente, at en del fængselsbetjente har udviklet en evne til at lade være med at tage ansvar for det, der bliver sagt i deres nærvær og det, der sker mellem mennesker i fængslet. Man accepterer myter om andre i fængslet og at nogle gør sig til uformelle ledere. Det er nødvendigt, at alle (eller flere?) betjente tager medansvar for kulturen på afdelingen. Det er også nødvendigt, at betjentenes "vi" samarbejder med de andre i fængslet i stedet for at betragte dem som fjender. Der er tendens til at grave grøfter og skabe splid mellem afdelinger og personalegrupper i stedet for at være solidariske som kolleger. Også selv om netop kollegaskabet er højt besunget!

Fængsler og subkultur:

- Psykolog Anja Leavens: Kan man blive ved at være **normal,** når man arbejder i et fængsel?
- Udviklingschef Lars Thuesen: Kan man skabe **tillid** i et fængsel?
- Director Annette Højmann Kristensen: Hvordan får vi en **sund** arbejdspladskultur, kan man slippe af med "usunde" subkulturer?

En provokation

Det passer meget fint at afslutte artiklen med konferencens første taler: Mikael Bertelsen, som på DR har lavet en radioudsendelse fra Søbysøgård. Bertelsen har været lidt af en provokatør på radio og tv og havde fået frit spillerum på konferencen.

Meget provokation kom der nu ikke ud af det. Og så alligevel? Personligt har jeg aldrig hørt betjente rost så højt af en outsider. Han var så anerkendende, at det næsten var provokerende. Når man ikke er vant til det. Bertelsen konstaterede, at modsat almindelige fordomme, så ligger fængselsbetjentene *over* politiet i dygtighed og evner. Politibetjentene bevæger sig i den almindelige verden, i "virkeligheden". Det gør fængselsbetjentene langt fra.

Mikael Bertelsens udsendelse i seks afsnit kan stadig høres på **www.dr.dk/P1/Serier/P1ifaengsel/**

Efter en uges ophold tog Bertelsen bussen fra Søby til hovedbanegården i Odense. Dér konstaterede han som så mange før ham, at fængselsverdenen havde sat sig i ham. Han kunne ikke afkode banegården, dens mennesker og de ting, de gjorde. Han vidste ikke hvem de var og hvordan han skulle afkode deres signaler.

Det skete for Bertelsen på en uge. Ikke underligt at fængslet har en effekt på dem, der vender tilbage arbejdsdag efter arbejdsdag.

Det kan Kriminalforsorgen og fængslerne gøre

Det blev understreget flere gange på konferencen, at det er organisationens ansvar at håndtere de forhold og problemer, der fører til PTSD og subkulturer. Hverken traumer eller subkulturer må overlades til den enkelte at håndtere.

Det handler i høj grad om at gøre noget ved de udfordringer, der blev beskrevet under "Roller og arbejdsmiljø":

- Rollekonflikten: Kontrol/sikkerhed vs. støtte/motivation
- At efterspørgslen efter betjenten er større end udbuddet
- De indre følelsesmæssige konflikter, arbejdet kan give
- Behovet for kollegerne
- Behovet for at håndtere de få succeser i forhold til ønsker om at gøre noget godt
- Fængsels-ificeringen, herunder tendensen til at opføre sig som mange indsatte gør.

Der kom mange forskellige bud på, hvad man kan gøre ved de udfordringer:

- Støtte betjente i at håndtere jobbets dilemmaer, så de ikke står alene med den opgave. Det gælder både dobbeltrollen og de følelsesmæssige konflikter
- Arbejde aktivt med tillid mellem personalegrupper og i forhold til ledelsen.
- Reflektere over jobbet og det, det gør ved en – alene og som gruppe.

En vigtig pointe var, at selvom vi i Danmark har en god betjentuddannelse, så kan den ikke stå alene. Jobbet påvirker folk i alle årene i Kriminalforsorgen. Den påvirkning skal håndteres undervejs.

Hvordan man så skal arbejde med den påvirkning – det var det sværere at svare på.

Et bud drejede sig om mere uddannelse. Norske Olav Levin Johansen, som både er førstebetjent og forsker, mener at betjentjobbet skal gøres til en profession. Indtil videre har betjent-arbejdet været noget, man lærte af erfaring. Af ens egne erfaringer og af dem, man fik overført fra ældre kolleger. Det betyder, at man ikke nødvendigvis lærer de bedste teknikker og måder at gøre tingene på. Det afhænger for meget af, hvad man oplever i starten af sin karriere og af, hvem man tilfældigvis har været sammen med i starten. I stedet mener Olav Levin at det er nødvendigt at der kommer forskning i, hvad

Olav Levin Johansen har skrevet flere gange om betjentrollen og uddannelse på den norske fagforenings hjemmeside. Artiklerne kan læses på www.aktuell.no – søg på "Olav Levin Johansen".

Tillid, troværdighed og retfærdighed – nogle erfaringer:

- Det tager 3-5 år at opbygge tillid og et splitsekund at ødelægge den
- Der skal gøres op med myter – "os og dem"
- Vi skal sige hvad vi gør og gøre det vi siger

godt betjentarbejde er, og at det kommer med i uddannelsen.

Et andet bud var supervision – selvom en god model for dét ikke var på bordet endnu.

Et tredje bud er at skabe større tillid i fængslerne mellem kolleger og mellem kolleger og ledelse. Lars Thuesen fra direktoratet konstaterede, at tillid, troværdighed og retfærdighed ikke er et projekt – det skal "ind i generne" og tænkes ind i alle hverdagssituationer og processer.

Det kan du selv gøre

Konferencen gav også bud på, hvad du selv kan holde øje med og hvad du kan gøre. Det kan være i forhold til dig selv, men det kan også være for kollegerne.

Hold følelserne i form

Stress, traumer og PTSD kan have alvorlige virkninger på vores evne til at udnytte og opleve hele spektret i vores følelsesliv. Især kan man opleve, at det er svært at føle oprigtig omsorg og kærlighed for andre mennesker. Folk, der oplever det, føler det tit meget vigtigt at vise omsorg og kærlighed udadtil, men der mangler noget. Hvis det sker for dig, så tag det seriøst. Dem omkring dig har formentlig fornemmet, at noget er galt, selvom du har prøvet at skjule det.

For at undgå at lande i den situation, kan du sørge for at holde dine følelser i form. Sørg for ikke kun at være en "tough guy" – gør også ting, der regnes for at være bløde. Også i fængslet. Hvis du har gået længe på en hård afdeling eller en hård funktion, så prøv noget andet og vær opmærksom på, hvad det kræver af det af nye måder at handle på. Det kan være en god idé, også selvom det er svært i en periode.

Bliv i verdenen udenfor

Det er rart at omgive sig med folk, der kender fængslet indefra, og udover vennerne finder mange også en kæreste inden for murene. Men, men: det er ikke sundt at have for meget fængsel omkring sig. Det er ikke en normal verden, og netop den normale verden har vi alle brug for at kende og kunne begå os i. Se på din familie og din omgangskreds. Hvor mange er indefra og hvor mange udefra? Hvis der ikke er en rimelig ligevægt, så sørg for at få nogle folk fra verden udenfor ind i dit liv.

Hvis dem fra verdenen udenfor sender signaler om at du opfører dig lidt rigeligt fængselsagtigt, så lyt til det. Samtidig, prøv at forklare dem fængselsverdenen, uden at de selv skal blive til fængselsfolk.

Pas på adrenalinen

Soldater i kampzoner oplever et sus af adrenalin, som de nærmest kan blive afhængige af. Et sus, som man også kan opleve i betjentjobbet og kan savne, når det ikke er der. Suset kan man få fra vild sport, fx faldskærmsudspring, voldsomme mountainbiketure mv. – men det er ikke sundt at være for meget i høj adrenalin. Hvis du er meget i høj adrenalin, så sørg for at trappe ned og hold øje med, om og hvordan det påvirker dit liv i øvrigt.

Sørg for et sundt job

Det vil sige: Et job eller en jobfunktion, som er sund for *dig – nu og i fremtiden.* Der er måske funktioner, som var ok for dig for nogle år siden, som ikke er det i dag. Der kan også være funktioner og roller, som passer kollegerne fint, men ikke dig. Tag det seriøst og gør noget ved det, mens tid er.

Tag ansvar

Kik på, hvem du er sammen med i fængslet – hvordan taler I sammen? Hvad er jeres rolle i forhold til arbejdsmiljøet på afdelingen og i fængslet? Hvordan taler I om kolleger og om andre afdelinger – skaber I afstand eller fællesskab? Både du og dine kolleger har en rolle i at skabe et arbejdsmiljø, der bygger folk op og skaber ro til at klare arbejdet. ■

Af Anne Okkels

Anne Okkels er konsulent og kriminolog og hjalp NFU med at arrangere det faglige indhold af konferencen. Hun har tidligere arbejdet i Kriminalforsorgen.

NFU 2010

Tavshed om vold og trusler skaber stress i fængslerne

Fængselsbetjente har høj risiko for at blive ramt af et stresssyndrom. Ifølge afdelingslæge Marianne Borritz er risikoen for følgevirkninger langt større end for kollegaerne i Politiet.

Politibetjente er nemlig bedre til at tale om voldelige episoder med hinanden.

Det er et psykisk krævende job at arbejde i et fængsel. Sommetider udsættes fængselsbetjentene for så voldsomme hændelser, at psyken siger fra. I den situation er der risiko for at få et posttraumatisk stresssyndrom (PTSD).

Stresssyndromet kan opstå efter en voldsom hændelse eller opbygges igennem længere tids belastning. I begge tilfælde siger psyken på et tidspunkt stop.

"Det er umuligt at forudsige, hvem der bliver ramt af PTSD. Vi får 7-10 fængselsbetjente ind hvert år på vores klinik. Alle slags mennesker er repræsenteret, men det er ofte rutinerede ansatte med en årelang karriere i Kriminalforsorgen," siger Marianne Borritz.

Hun er afdelingslæge på Arbejdsmedicinsk Klinik på Bispebjerg Hospital, og holdt et oplæg om emnet på NFU-konferencen.

Ifølge Marianne Borritz har det store konsekvenser, når mennesker rammes af PTSD.

"De, der rammes af PTSD, bliver ofte langtidssyge. De lider af modløshed, koncentrationsbesvær, dårlig søvn og har ofte svært ved at lære nyt. Det er sjældent, at folk vender tilbage til deres job i samme funktion. Det på trods af at mange faktisk har et stærkt ønske om at vende tilbage," siger hun.

Kriminalforsorgen er speciel

Afdelingslægen mener, at der skal være ekstra opmærksomhed på problemet med PTSD i Kriminalforsorgen. Det er nemlig en speciel arbejdsplads på mange områder.

"Jobbet som fængselsbetjent indeholder det, man kalder en følelsesmæssig dissonans. Det vil sige, at arbejdet kræver, at man skjuler

Afdelingslæge Marianne Borritz møder jævnligt fængselsbetjente på Arbejdsmedicinsk Klinik. Nogle af dem har udviklet PTSD.

sine følelser i det øjeblik, de opstår. Det er en del af det at være professionel i et fængsel. Man er nødt til at pakke de hårde oplevelser væk og håndtere dem senere. Ellers opstår risikoen for PTSD," siger hun.

Derudover er der et langt mere komplekst forhold mellem ansatte og klienter i fængslerne, end der er i de fleste institutioner, som arbejder med mennesker.

"På et hospital er der en klart defineret relation mellem læge og patient. Fængselsbetjentenes relation til de indsatte skifter derimod hele tiden karakter, og man skal konstant være i alarmberedskab. Der er ikke mange andre arbejdspladser, hvor man arbejder under et så konstant pres," siger hun.

Når en arbejdsplads er så speciel, kan det være svært at tale med udenforstående om sit job. Men det er nødvendigt for at bearbejde det, man oplever:

"At arbejde i et fængsel er så anderledes og voldsomt, at nogle undrer sig over, at man overhovedet har lyst til arbejde sådan et sted. Det er dog meget vigtigt at bibeholde kontakten til den almindelige verden uden for fængslet," siger Marianne Borritz.

Politiet håndterer det bedre

Et af de jobs, der kan sammenlignes med fængselsbetjentens, er politibetjentens, men det er meget sjældent, at politibetjente henvises til Arbejdsmedicinsk Klinik med PTSD. Det er der ifølge Marianne Borritz især én grund til.

"For cirka femten år siden fik Politiet en ny organisering, som medførte en mentalitetsændring. Det betød, at det blev mere legitimt at tale om voldsomme oplevelser. Nu ser vi næsten aldrig en politibetjent på Arbejdsmedicinsk klinik. Det er helt afgørende, at vi får samme udvikling hos fængselsbetjentene," siger hun.

Hun mener, det kan ske ved fast supervision, debriefing og jobrotation. Desuden skal der være konstant fokus på, hvornår det går skidt – og godt. For man skal også tage ved lære af de gode erfaringer.

Marianne Borritz anbefaler, at Kriminalforsorgen skaber en positiv opmærksomhed på sygefravær.

"Hvis en kollega bliver syg, så følg op på sygefraværet med en samtale. Hvis man har mistanke om, at en kollega har ændret sig psykisk, er det vigtigt, at vedkommende kommer hurtigt til læge og kommer i behandling. Efterfølgende er det vigtigt med en blød start. Måske med ugentlige fridage. Og så masser af dialog, dialog, dialog," siger Marianne Borritz. ■

Af Kristian Westfall Jensen

Posttraumatisk stresssyndrom

PTSD er den eneste psykiske sygdom, der er optaget på fortegnelsen over erhvervssygdomme i Danmark. Man kan udvikle PTSD, hvis man oplever en voldsom begivenhed af katastrofekarakter. For eksempel krigshandlinger, tortur, voldtægt, overfald, bilulykker, naturkatastrofer, brand eller terrorangreb. Sygdommen kan medføre søvnbesvær, depression, angst, misbrug og hukommelsesproblemer.

NFU 2010

Der mangler mål for resocialisering

De bløde arbejdsopgaver er dårligt definerede i Kriminalforsorgen, mener kriminolog Nadja Kirchhoff Hestehave. I stedet laver fængselsbetjentene uformelle regler.

Ifølge Nadja Kirchhoff Hestehave, der er kriminolog hos Politiets Videnscenter, er Kriminalforsorgen nødt til at konkretisere målene for den del af fængselsbetjentenes arbejdsdag, som går med støtte og motivation.

Det er problematisk at nå et mål, når man ikke ved, hvor man skal hen. Det gælder også, når fængselsbetjente skal hjælpe en indsat tilbage til en lovlydig tilværelse.

Nadja Kirchhoff Hestehave, der er kriminolog hos Politiets Videnscenter, efterlyser klare regler for hvilke funktioner, den enkelte fængselsbetjent skal prioritere i hverdagen.

"Den grundlæggende værdi i Kriminalforsorgen er, at der skal være balance mellem sikkerhed og kontrol på den ene side og støtte og motivation på den anden side. Men i praksis er der rigtig mange regler for det første, men stort set ingen for det sidste," siger Nadja Kirchhoff Hestehave.

Det giver problemer, fordi det overlades til den enkelte fængselsbetjent at vurdere, hvordan han skal støtte og motivere de indsatte.

"Når der hverken er defineret metode eller mål for støtte og motivation, er det umuligt at vide for fængselsbetjentene, hvornår de gør deres job efter hensigten. Det er vanskeligt at udvikle en faglighed på den bløde del, når man ikke har defineret, hvad der er godt."

Det har den konsekvens, at fængselsbetjentene skaber deres egne uformelle regler og rutiner:

"Jobbet som fængselsbetjent er et meget selvstændigt job, så når der mangler mål, skaber fængselsbetjentene dem ofte selv. Hvilket er helt naturligt. For eksempel er der nogle fængselsbetjente, der helt undgår den sociale kontakt med de indsatte, da de ikke kan se formålet. Det kan også være, fordi de ikke føler sig fagligt stærke nok til at håndtere en indsats behov for støtte," siger Nadja Kirchhoff Hestehave.

Manglende regler skaber usikkerhed og konflikter mellem kollegaerne.

"En stor del af de betjente, jeg har interviewet, siger, at manglende regler er en udfordring for samarbejdet med kollegaerne. Fængselsbetjentene er dybt afhængige af at kunne stole på hinanden. Det skaber usikkerhed, når der ikke er enighed i personalegruppen."

Det er desuden vanskeligt at påvirke vaner og rutiner, hvis de først har bidt sig fast.

"Uformelle regler er svære at ændre på, netop fordi de er uformelle. Det er ofte meget svært for ledelsen at opfange en tendens eller en kultur i afdelingerne. Særligt fordi ledelsen er meget fraværende," siger hun.

Umuligt at holde balancen

Det er i bund og grund en diskussion om prioriteringen af resocialisering i de danske fængsler, som Nadja Kirchhoff Hestehave gerne vil sætte gang i.

Hun mener, at Kriminalforsorgen i højere grad bør diskutere flere visioner for fængselssystemet:

"Hvis man virkelig ønsker resocialisering, må man konkretisere målene for den del af fængselsbetjentenes arbejdsdag, som går med støtte og motivation. Man er nødt til at spørge: Hvad er godt fagligt arbejde? Hvad er en god modtagelse? Hvad er en god handleplan? Hvordan skaber vi de bedste rammer for at udføre resocialiserende arbejde i lukkede fængsler? Hvis ikke vi får svar på de spørgsmål, bliver det umuligt at holde balancen mellem det hårde og det bløde," siger hun. ■

Af Kristian Westfall Jensen

NFU 2010

Der er helt normalt at være unormal

Det påvirker en person, når man hver dag går rundt blandt narkomaner, psykopater og sexkriminelle.

Psykolog Anja Leavens opfordrer alle fængselsbetjente til at holde fast i et privatliv langt væk fra Kriminalforsorgen. Hun kalder tjenesteboliger for verdens dårligste idé.

"Det er ikke sådan, at man bliver bims oven i knolden fra den ene dag til den anden, men man kan ikke undgå at blive mærket af den kultur, som hersker i fængslerne," sådan siger Anja Leavens, der gennem mange år har arbejdet som psykologisk konsulent i Kriminalforsorgen.

Psykologen stillede på NFU-konferencen det retoriske spørgsmål, om man kan blive ved med at være normal, når man arbejder i et fængsel. Nej, lød svaret, men man kan forsøge.

Hun indrømmer, at hun selv er påvirket af mange års tjeneste i blandt andet Anstalten ved Herstedvester, Statsfængslet i Vridsløselille og Københavns Fængsler.

"Jeg har for eksempel svært ved at undgå at bande. Sproget smitter, uanset om man er bevidst om det eller ej. På et tidspunkt var jeg ude og undervise nogle socialrådgivere. I pausen var der en af dem, som sagde til mig, at de ikke var vant til den sprogbrug, jeg brugte. Det var helt flove på mine vegne," siger Anja Leavens.

Og sproget har meget stor betydning. Det påvirker, hvordan vi omgås andre mennesker både kollegaer, indsatte, venner og familie. Derfor er det et problem, når sproget begynder at skride.

"Så viser vi, at vi ikke drager omsorg for hinanden længere. Det kan komme til udtryk på mange måder. For eksempel er det ikke sjovt at komme tilbage efter en lang barselsorlov og blive spurgt, om man har haft en god ferie. Modparten har åbenbart glemt, at man været væk i et helt år," siger Anja Leavens.

Ikke bare sproget bliver påvirket af fængselslivet. Det samme gælder kropssproget, og den måde man opfatter andre på.

Fængselsbetjente har brug for nogle, som kalder dem tilbage til det normale liv uden for murene, mener psykolog Anja Leavens.

"Vi kan for eksempel få svært ved at afkode andre mennesker. Hvis der en, som støder ind i én nede i Netto, så opfatter man det nemt på samme måde, som i fængslet. Altså at den anden kunde bevidst går ind en. Men sammenstødet skete formentlig, fordi der ikke er meget plads i butikken. Man afkoder altså situationen helt forkert."

Vi er de eneste normale

At en fængselsbetjents virkelighedsopfattelse på denne måde bliver ændret, er ikke så underligt. Fængselskulturen er nemlig præget af de mennesker, der sidder på fængselsgangene.

Anja Leavens viste på konferencen en grafisk figur, der illustrerer fængselskulturen. Ordet 'ansatte' står i figuren sammen med Kriminalforsorgens andre subkulturer, nemlig: sexkriminelle, psykopater, stærke fanger, svage fanger og narkomaner.

"Som I kan se, er vi de eneste normale i fængslet," siger Anja Leavens.

Alligevel er det ikke klientellet, som udgør den største udfordring for de ansatte i Kriminalforsorgen. Det er derimod de ting, som foregår mellem kollegaerne, mener Anja Leavens.

Når man for eksempel bliver stukket af en kollega eller svigtet af ledelsen. Det slider meget mere på det psykiske arbejdsmiljø end en voldelig indsat.

"Vi ved, at vi kan risikere vold og trusler fra de indsatte, men vi er ikke forberedte på problemer fra kollegaernes side. Det kan godt være, I tænker, at jeg tager fejl og skal lukke røven, men det er altså rigtigt."

Hold fast i venner og familie

Det gode spørgsmål er så, hvordan man undgår at blive helt afsporet af at arbejde i Kriminalforsorgen.

Ifølge Anja Leavens skal man for det første lade være med at blande privatliv og arbejdsliv sammen.

"Man skal ikke lægge alle æg i én rede. Hold fast i venner og familie. Lad være med kun at omgå jer med andre fængselsbetjente i fritiden. Vi har brug for nogle, som hele tiden kalder os tilbage til hverdagen. Nogle der kan opretholde normalitetsspejlet."

Hun kalder af samme årsag tjenesteboliger for verdens dårligste idé. Det skal ikke være en livsstil at være ansat i Kriminalforsorgen.

Supervision virker ikke

Anja Leavens foreslår samtidig, at Kriminalforsorgen bliver bedre til at hente folk ind udefra: "Vi har brug for folk, som kigger på vores opgaver med andre øjne".

Desuden efterlyser hun bedre supervision. Den nuværende form fungerer ikke i praksis.

"Det er urealistisk, at bede en fængselsbetjent om at sætte sig ned i et forum og fortælle kollegaerne, hvordan han bliver påvirket i fængslet. Så god er tilliden ikke. Hvis en supervisor kommer og spørger, 'hvordan har du det?', så sidder fængselsbetjenten og tænker 'hvad vil du'. Det dur sgu ikke. Det virker ikke," siger hun.

Anja Leavens foreslår i stedet, at supervisionen foregår i større grupper, hvor diskussionen tager udgangspunkt i teoretiske eksempler i stedet for episoder fra virkeligheden. ■

Af Søren Gregersen

Flere fængselsbetjente skal bytte job med hinanden

Fængselsforbundet efterlyser flere jobrokeringer på tværs af Kriminalforsorgen. Det sker efter en sag, hvor to medarbejdere fik afvist deres ønske at bytte job.

Selvom Kriminalforsorgen fremhæver jobrokering som en god måde at udvikle medarbejderne på, så er der ikke altid, at medarbejderne får lov til det.

På debatsiderne i sidste nummer af Fængselsfunktionæren blev der beskrevet en episode, hvor to fængselsbetjente fik afslag på en ansøgning om at bytte job med hinanden for en periode. De havde ellers begge et stærkt ønske om det, men arrestinspektøren afslog.

Arrestinspektøren understregede, at han var positiv over for jobrotation, men at det ikke er den enkelte medarbejder, der bestemmer, hvem de skal rokeres med. Derfor fik de afslag.

Fængselsforbundets formand, Kim Østerbye, er overrasket over afslaget: "Det lyder mærkeligt, at de to kollegaer fik afslag. Der skal virkelig være nogle gode argumenter imod, når to medarbejdere er interesseret i at bytte med hinanden i en periode. De strider jo mod Kriminalforsorgens egne ønsker om, at medarbejderne skal udvikle sig fagligt. Det var netop derfor, at jobrokering var et af forslagene på Camp Godt Arbejde i 2006," siger han.

Formanden mener, at det er svært at argumentere fagligt imod et ønske om rotation.

"Alle basismedarbejdere besidder som udgangspunkt de samme basale kvalifikationer som fængselsbetjent. Personen kan derfor løse de fleste opgaver i alle typer af fængsler og arresthuse. Med en kort instruktion burde de fleste jobs altså nemt kunne roteres."

Kriminalforsorgens personalechef, Liselotte Bering Liisberg, understreger, at jobrotationer bliver prioriteret højt.

Kim Østerbye mener, at jobrotation skaber forståelse på tværs af tjenestestederne, og ofte fungerer som aflastning for fængselsbetjente i særligt belastede områder.

"En jobrotation kan sommetider være netop det, der skal til, for at en kollega får gejsten igen. Ved at imødekomme et ønske om jobrotation kan vi undgå stresssygemeldinger og opnå gladere kollegaer. Det vil altid kunne betale sig," siger han.

Vi prioriterer det højt

Kriminalforsorgens personalechef Liselotte Bering Liisberg kender ikke den konkrete sag, men tror, at der må være særlige årsager til afslaget.

"Som udgangspunkt mener jeg, at der skal gives adgang til rokering, hvis to fængselsbetjente er interesserede i det. Der skal være særlige grunde til at give afslag. I den konkrete sag, kan der være forskellige årsager til at medarbejderne fik afslag. For eksempel private forhold."

Hun understreger, at jobrotation er et område, som Direktoratet for Kriminalforsorgen prioriterer højt.

"Vi er absolut positive over for flere jobrotationer. Det fremgår derfor også af vores vejledning om krav til god ledelse."

Hun peger på, at der er mange gode grunde til at bakke op om en fængselsbetjent, hvis han ønsker udfordringer et andet sted i systemet. Det er nemlig til gavn for både fængselsbetjentene og tjenestestederne: "Det kan være utroligt givende at komme ud og prøve andre arbejdsopgaver. Hvis man går lidt i stå i sit eget miljø, så kan det være godt at arbejde på et andet tjenestested nogle år og så komme tilbage med ny inspiration," siger hun.

Ifølge personalechefen er der i øjeblikket tre medarbejdere i rokering i arresthusene.

Koster ikke en krone

Når en fængselsbetjent ønsker at rokere, koster det ikke det enkelte tjenestested noget. Eventuelle ekstra transportomkostninger står fængselsbetjenten selv for.

"Når der er så store gevinster ved jobrotation, og det ikke koster en krone for Kriminalforsorgen, så er det prisværdigt, at der er medarbejdere, der ønsker det. Derfor mener jeg, at det er noget, som Kriminalforsorgen bør prioritere langt højere," siger Kim Østerbye.

Og hvis der er en medarbejder, der ikke kan indgå i jobrokering på grund af faglige årsager, så har Kriminalforsorgen svigtet som arbejdsplads.

"Det er Kriminalforsorgens ansvar at sikre, at de ansattes kvalifikationer løbende bliver opdateret på forsvarlig vis," siger formanden. ■

Af Kristian Westfall Jensen

Syge drukner i arbejdsskadesystemet

Det kan være svært for en syg fængselsbetjent at holde rede på en arbejdsskadesag. Derfor bliver Fængselsforbundet ofte nødt til at følge sagen til døre.

Blanketter, formularer, erklæringer, oplysninger, attester.

Man kan godt indstille sig på at skulle sætte sig ind i mange papirer, hvis man bliver udsat for en arbejdsskade i Danmark.

følge Jannie Hallø, der er forbundssekretær for Fængselsforbundet, er arbejdsskadesystemet så indviklet, at det kan være vanskeligt at overskue for en syg kollega. For nogle er det helt umuligt.

"Vi oplever kollegaer, der er så psykisk ude i tovene, at de ikke en gang kan tage et bad. De kan slet ikke sætte sig ind i alle de ting, som man skal holde styr på ved en arbejdsskadesag," siger Jannie Hallø.

Sammen med René Larsen overtog hun næsten hundrede arbejdssager, da forbundskontoret i Valby fik ny struktur i 2007. Det var lidt af en opgave, fordi mange af sagerne både var komplicerede og flere år gamle.

"Den slags sager kan tage meget lang tid at afslutte. Det kræver virkelig, at man er tålmodig og er stand til at holde ved," siger hun

Det gør det ikke nemmere, at sagerne typisk drejer sig om psykiske skader. De er ifølge forbundssekretær René Larsen langt sværere at dokumentere.

"Vi ser for eksempel, at en kollega pludselig reagerer på en eller anden lille ting. Hun taber måske et glas vand eller kan ikke få en nøgle i låsen og bliver nødt til at tage hjem. Men det er slet ikke episoden med glasset eller låsen, der er problemet. I virkeligheden er der noget helt andet. Et eller andet arbejdsrelateret, som hun har gået med længe, der nu dukker op," siger han og fortsætter: "Måske har kollegaen været vidne til et selvmord eller er blevet truet på et tidspunkt. Det er fængselsbetjenten nødt til at dokumentere, hvis hun skal have anerkendt sin sygdom som en arbejdsskade."

"Vi kan ikke give de syge deres helbred tilbage, men vi kan hjælpe dem med at få anerkendt, at de er blevet syge på grund af deres arbejde," siger René Larsen.

Så begynder arbejdet med at komme til bunds i sagen. Der skal skaffes dokumentation, indhentes oplysninger fra speciallæger, svares på spørgsmål fra Arbejdsskadestyrelsen, Arbejdstilsynet skal måske inddrages, tidsfrister skal overholdes, og i den sidste ende skal sagen måske ankes. Det er dette arbejde, Fængselsforbundet hjælper med.

Det kan også være, at problemerne ikke skyldes en konkret episode, men at kollegaen gradvist er blevet slidt ned på fængselsgangene.

"Nogle gange er den latente risiko den værste. Du møder på arbejdet og fornemmer, at der er noget i gære. Du er måske alene på vagt og mærker en konstant trussel, der ligger og ulmer fra de indsattes side. Derfor er du i alarmberedskab hele dagen. Lige pludselig koger det over, men du ved ikke hvornår. Det er noget, som virkelig slider," siger René Larsen.

Skriv episoderne ned

Hvis man ikke i stand til at bevise, at man er blevet syg på grund sit arbejde, kan man ikke få erstatning. Derfor er det meget vigtigt at sørge for at skrive det ned, hvis man for eksempel bliver udsat for vold eller en trussel.

"Vi er alt for dårlige til at registrere episoder i Kriminalforsorgen. Det er især et problem med de mindre hændelser, som man måske vurderer, er for små til at registrere.

For eksempel hvis man er vidne til en episode," siger Jannie Hallø.

Hun mener, at det er problem, at der ikke er adgang til, at den enkelte medarbejder selv kan registrere episoden.

I dag skal fængselsbetjente i stedet henvende sig til personalesikkerhedskonsulenten. Den procedure betyder, at mange episoder ikke bliver registeret, fordi fængselsbetjenten synes det er besværligt, og måske slår det hen med, at episoden ikke var så alvorlig alligevel.

"Men så har du måske et problem fem år senere, når du går ned med flaget. Du kan ikke dokumentere din arbejdsskade," siger Jannie Hallø.

Hun er glad for, at sagsbunken på 100 sager i forbundskontoret nu er bragt ned til omkring 35 sager. Herudover er der løbende en lang række sager, som tillidsmændene ude på tjenestestederne tager sig af. ■

Af Søren Gregersen

"Vi oplever kollegaer, der er så psykisk ude i tovene, at de ikke en gang kan tage et bad. De kan slet ikke sætte sig ind i alle de ting, som man skal holde styr på ved en arbejdsskadesag," siger Jannie Hallø.

Forbundet hjalp Lars videre

I oktober 2006 sygemeldte Lars-Hemming Tranekær sig med en depression fra sit job som værkmester i Arresthuset i Køge.

Han var dengang 54 år, og havde arbejdet i Kriminalforsorgen i 29 år. Forud for sygemeldingen var gået flere år med mobning på hans arbejdsplads.

"Jeg var helt slidt ned til sidst og vidste ikke, hvad jeg skulle gøre af mig selv. Derfor blev jeg nødt til at melde mig syg," siger han.

I april 2007 fik han kontakt til Fængselsforbundet, og fik hjælp i sin arbejdsskadesag. Ifølge ham fik hjælpen stor betydning.

"Når man er syg er det hele uoverskueligt, og da René Larsen fra forbundet overtog sagen, var det en kæmpe byrde, der blev løftet af mine skuldre. Han er sgu en guttermand," siger Lars-Hemming Tranekær.

På trods af et utal af møder og undersøgelser blev hans sag afvist af Arbejdsskadestyrelsen.

Det lykkedes dog for forbundet at få sagen genoptaget. Arbejdsskaden blev anerkendt som Post Traumatisk Stress Disorder (PTSD) og behandlet i Erhvervssygdomsudvalget.

Lars-Hemming Tranekær fik tildelt tilskadekomstpension. Hans arbejdsskade er nu anerkendt med et varigt mén på 15 procent og et erhvervstab på 65 procent.

Lars-Hemming Tranekær lider stadig af koncentrationsbesvær, og han bliver hurtigere træt end før i tiden. Han får stadig behandling hos en speciallæge i psykiatri.

Af Kristian Westfall Jensen

Ti ting, du skal huske, hvis du får en arbejdsskade

1) Gå til egen læge for at anmelde arbejdsskaden.
2) Brug din tillidsrepræsentant og sikkerhedsrepræsentant.
3) Få eventuelt en henvisning til arbejdsmedicinsk klinik. De kan være med at vurdere, om det er en arbejdsskade.
4) Anmeld sagen til Arbejdsskadestyrelsen. Det kan dit tjenestested også gøre. Husk at få en kvittering, så du har papir på, at arbejdsskaden er anmeldt til tiden.
5) Sørg for at dokumentere sagen. Det er vigtigt, at episoden er beskrevet, hvis den skete ved en konkret hændelse.
6) Når sagen er i Arbejdsskadestyrelsen, kan der være behov for at indhente oplysninger fra speciallæger, psykiatere m.fl. Styrelsen har måske opfølgende spørgsmål, som du skal besvare.
7) Inddrag eventuelt Arbejdstilsynet, hvis skaden skyldes et problem på din arbejdsplads.
8) Hvis Arbejdsskadestyrelsen mener, at skaden ikke kan anerkendes, så kan du anke den til Ankestyrelsen. Sagen kan i sidste ende også ankes til en civil domstol. Det sker dog meget sjældent.
9) Anerkendes sagen, så kan du få tildelt:
   a) erstatning for varigt mén;
   b) erstatning for tab af erhvervsevne;
   c) erstatning for svie og smerte, hvis arbejdsgiveren har ansvar for arbejdsskaden.
10) Husk også at undersøge, om du kan få erstatning via arbejdsgiverens eller din egen ulykkeforsikring.

Hvert år afskediges mellem 35 og 60 fængselsbetjente på grund af dårligt helbred. Af dem har mange været udsat for en arbejdsskade.

KOSt – MOtion – Sundhed

Kosmos - et prisbelønnet tiltag på Statsfængslet Kærshovedgård

Statsfængslet Kærshovedgårds tiltag omkring en bedre livsstil for de indsatte, har udløst kr. 250.000 fra Trygfonden. Mindre kriminalitet giver mere tryghed og det er denne tanke, som blandt andet er årsagen til donationen på det store pengebeløb fra Trygfonden.

Egentlig var det nedlukningen af centralkøkkenet på fængslet, der var årsagen til, at dette projekt blev født. Tre værkmestre blev ledige på denne baggrund og så blev der udtænkt planer, skrevet notater, diskuteret og afholdt møder om, hvad fremtiden kunne bringe af tiltag, som ville være en god løsning for både ansatte og indsatte. Og pludselig, ja så var Kosmos en realitet og projektet har kørt i et år nu og må betegnes som en succes og en endnu større succes, at et firma udenfor kriminalforsorgen støtter op om projektet med kr. 250.000. Pengene skal bruges til anlæg af en løbebane samt udendørs træningsredskaber og 12 mountainbikes er allerede indkøbt. Så glæden er stor for alle parter i Kosmosprojektet.

Projektleder Johnny Schouw og projektleder Trine Ellegaard Christensen tilrettelægger ugeplanerne som indeholder tilberedning af sund mad, dyrkelse af en eller anden form for motion og man kan boltre sig på det kreative værksted med spil, maling mm. og hvis ugen er forløbet godt og alle indsatte har udvist god opførsel og motivation, ja så kan ugen ende med en tur i svømmehallen eller i bowlingcentret.

"Belønningen er meget vigtig, idet den kun udløses, hvis ovennævnte tiltag er fuldført. Og når et nyt hold starter, ja så går der ikke ret lang tid, inden alle har indordnet sig, for at få den gode afslutning på ugen. Det går jo ligesom ud over alle, hvis ikke arbejdsugen har været tilfredsstillende og i en god tone og godt sammenhold," siger en glad og meget motiverende projektleder Trine Ellegaard Christensen.

"Fremtidsønskerne for Kosmos ville være at de indsatte, som er tilknyttet projektet, også bor sammen på en særlig afdeling kun for Kosmosdeltagerne.

"Et projekt skabt af personalet er langtidsholdbar og forbliver deres ejerskab, men intet projekt uden ildsjæle. Og her hentydes selvfølgelig til de personer, som hver især har været en del af dette tiltag. Kosmos er medvirkende faktor til at fængslets disciplinærafgørelser er faldet og det psykiske arbejdsmiljø påvirkes positivt. Antallet af konflikter mellem ansatte og indsatte er ligeledes faldet drastisk. Sådanne projekter her er med til at løfte fængslets faglighed og kosmosprojektet er som skabt til Justitsministerens visioner om forebyggelse af kriminalitet og recidiv," siger afdelingsleder H.K. Vemmelund.

Projektleder Trine Ellegaard Christensen og fængselsbetjent Annette Gulborg Christensen fortæller begejstrede om det nye projekt.

Derved ville vi endnu bedre kunne fastholde de indsatte i den gode livsstil, som de jo allerede selv har sat i gang," siger begge projektlederne samstemmigt.

Fængselsbetjent Annette Gulborg Christensen, der er medlem af bestyrelsen i lokalforeningen af Fængselsforbundet ved Kærshovedgård fortæller, at et nyt tiltag i fængslet skaber mulighed for alle ansatte at prøve muligheder af. Ligeledes bliver alle nyansatte introduceret til arbejdspladserne og der er afsat en halv dag til Kosmos. Det giver en god forståelse for hinandens arbejde og lokalforeningen af Fængselsforbundet har da også været med i hele processen og støttet godt op om projektet.

De indsatte er meget glade for projektet. Kosten og motionen giver gode resultater eksempelvis på løb, hvor flere indsatte virkelig har forbedret deres resultater i løbet af de 6 uger. Ligeledes er de glade for den strukturerede hverdag med almindelig daglig livsførelse såsom sund mad og en masse motion. Det er jo sunde tiltag de kan bruge og bygge videre på efter deres løsladelse. Flere indsatte sætter faktisk deres cigaretforbrug ned eller holder helt op – dette gælder også for hashrygning og det er da nogle væsentlige punkter i deres liv, som der her gøres op med og ændres på. ■

Af Lis Vig

- Der kan deltage 10 indsatte i projektet.
- Utilpassede unge misbrugere fra 18 – 25 år, der har svært ved at blive beskæftiget andre steder på fængslet.
- En misbrugsbehandler kommer fast en dag om ugen.
- Programmet er af 6 ugers varighed.
- Der er indlagt faste programmer såsom madlavning, sport i form af løbeprogrammer, boksetræning, styrketræning uden maskiner, samt en ugentlig dag med diverse boldspil, badminton mm. i Bording hallen.

Lidt af den lækre mad, der blev serveret ved arrangementet.

Projektleder Allan Schouw (stående) og nogle af de indsatte der nyder den veltilberedte middag.

Ventetid for psykisk syge i varetægt skal undersøges

Advokater er frustrerede over, at psykisk syge klienter i Hovedstadsregionen varetægtsfængsles i almindelige fængsler og arresthuse, mens de i længere tid venter på en plads i psykiatrien. Nu vil Kriminalforsorgen have bedre indberetninger af, hvor stort problemet er landet over.

Advokater oplever alt for ofte, at de står med en klient, der er psykisk syg og derfor ikke hører hjemme i et almindeligt arresthus – men som alligevel ender med at sidde varetægtsfængslet der alt for længe på grund af pladsmangel i psykiatrien.

Det giver stor frustration blandt advokaterne, fortæller Hanne Rahbæk, der er formand for Advokatrådets strafferetsudvalg.

- Vi tror, at der kommer mere syge mennesker ud af denne problemstilling. Et fængselsregime er helt uegnet for psykisk syge. Personer, der i forvejen er syge og menneskeligt skrøbelige, risikerer at bliver endnu dårligere i den periode, vedkommende sidder fængslet, siger Hanne Rahbæk.

Som forsvarsadvokat føler hun sig magtesløs, når hun står overfor problemet.

- Rent lovgivningsmæssigt er der meget begrænsede muligheder for at gøre noget som advokat i sådanne situationer. Vi kan jo argumentere for, at dommeren i så fald bør løslade klienten. Men ofte vil det dreje sig om ganske alvorlige sager, hvor en løsladelse ikke er realistisk, siger Hanne Rahbæk.

- Det er et problem, der skal løses rent politisk. Der bør være et beredskab, så vi ikke udsætter psykisk syge for disse fejlanbringelser, siger Hanne Rahbæk og understreger, at det er noget, alle advokater støder på i deres dagligdag.

Forbundssekretær René Larsen, Fængselsforbundet

Vi kan ikke bare løslade dem

Også fra anklagemyndighedens side kritiseres den nuværende situation for psykisk syge, der ender i retssystemet.

Formanden for de offentlige anklagere, Grethe Albert Troelsen, understreger ligesom advokaterne, at problemet kun kan løses af politikerne, der bør skabe flere pladser til de psykisk syge kriminelle.

- Systemmæssig kan vi ikke holde til, at de er på fri fod. Når der er grundlag for varetægtsfængsling, drejer det sig som regel om så alvorlig kriminalitet, at vi ikke bare kan løslade dem – enten fordi de er så farlige, at det ikke vil være sikkert eller på grund af hensynet til retssikkerheden, siger Grethe Albert Troelsen.

Hun understreger, at f.eks. for en psykisk syg drabsmand vil der heller ikke være tvivl om, at han behøver behandling.

- Og det får han jo ikke ved at blive løsladt, siger Grethe Albert Troelsen.

Venter i mere end 29 dage

Ifølge tal fra Direktoratet fra Kriminalforsorgen var den gennemsnitlige ventetid pr. indsatte psykisk syge 29,1 dage i oktober 2009 i Region Hovedstaden.

Det er 22 dage for meget i forhold til en indstilling tilbage i 1995 fra Sundhedsstyrelsen, der siger, at ventetiden for retspsykiatriske patienter ikke må være mere end syv dage.

Hvor stort problemet er i resten af Danmark findes der i øjeblikket ikke valide tal på, fortæller Tove Vedige Brøchner fra straffuldbyrdelseskontoret i Kriminalforsorgen. Men tallene er på vej. Fra efteråret 2010 forventer Direktoratet for Kriminalforsorgen at have et overblik over situationen med psykisk syge i alle fængsler og arresthuse i Danmark. Fremover er det meningen, at fængslerne skal rapportere hver måned om, hvor mange psykisk syge surrogatanbragte, der sidder og venter – og hvor længe, de sidder der i gennemsnit.

- Vi har brug for mere håndfast data for at få klarhed over problemets omfang. Vi ved, at der er psykisk syge, der venter noget længe på en plads. Og vi ved, at vores indsatte bliver dårligere og dårligere. Men de præcise tal har vi ikke endnu, siger Tove Vedige Brøchner.

Overblik skal bruges til dialog

Problemet med de manglende tal er ikke nyt. Allerede i 2006 satte Direktoratet for Kriminalforsorgen gang i en indberetningsordning fra landets fængsler, men den har ikke fungeret efter hensigten – på nær i Region Hovedstaden. Her har der været holdt halvårlige møder mellem Kriminalforsorgen og Region Hovedstadens psykiatri siden 2005, og siden 2007 har der eksisteret mere systematiske opgørelser af ventetiden.

Af dem kan man se, at der fra 2007 og til 2009 er sket en stigning i ventetiden for psykisk syge varetægtsfængslede, der har brug for en plads i psykiatrien.

Tallene er dog ment til internt brug og skal tages med visse forbehold, understreger Tove Vedige Brøchner. F.eks. er det ikke muligt at skelne mellem indsatte, der venter på at blive overflyttet på grundlag af en kendelse og indsatte, der venter på grundlag af en lægelig henvisning.

Målet med den nye form for digital registrering er at få et overblik, så Direktoratet for Kriminalforsorgen har bedre mulighed for at gå i dialog med sundhedsmyndighederne, som Tove Vedige Brøchner siger.

- Det er i sidste ende sundhedsmyndighederne, der er ansvarlige for, at der er plads på de psykiatriske afdelinger, siger Tove Vedige Brøchner.

Fængselsvæsnet bliver sorteper

Men de psykisk syge er ikke de eneste, der bliver ramt.

Også for de ansatte i fængsler og arresthuse har det store konsekvenser, når de skal huse psykisk syge indsatte, der i virkeligheden slet ikke burde være der, siger René Larsen, der er forbundssekretær i Fængselsforbundet.

- Det er et stort problem og noget, vi har forsøgt at få politisk fokus på i flere år. Vi oplever et stigende antal indsatte, som samfundet ikke kan tilbyde den hjælp, de egentlig har krav på, siger René Larsen.

De ansatte står magtesløse overfor opgaven – både på grund af manglende bemanding og manglende uddannelse til at håndtere de psykisk syge indsatte på den rigtige måde.

Resultatet bliver blandt andet flere tilfælde af vold og trusler i fængslerne fra de indsatte rettet mod personalet og dårligere arbejdsmiljø.

- Der er ingen, der ønsker sig tilbage til Gøgerede-tiden og de store statslige institutioner. Men med nedlæggelsen af de mange psykiatriske sengepladser op gennem 80'erne og indførelsen af fodlænker til de "eksemplariske dømte" er vi gået i den anden grøft. Det er os i fængslerne, der bliver skraldespand og sorteper for de dårligste indsatte. Og vi kan ikke bare sige, at "ham der" vil vi ikke have siddende, siger René Larsen.

I fængslerne og arresthusene oplever de, at 10-20 procent af de indsatte får psykofarmaka. I øjeblikket er det sådan, at fængslerne og arresthusene skal kunne rumme indsatte, der ikke er decideredede sindssyge, men som har en psykisk diagnose som f.eks. ADHD.

- Så problemet er todelt, som vi ser det. Der er de personer, der sidder fængslet og venter på plads i psykiatrien, og som helt klart er fejlplaceret. Og så er der de personer, som vi skal kunne rumme – men hvor vi i virkeligheden er både for dårligt bemandet og dårligt uddannet til at tage os af, siger René Larsen.

Kan regionerne finde millionerne?

Spørgsmålet er nu, om et overblik over problemets omfang vil føre til en løsning af problemet – altså flere pladser i psykiatrien. Med de mange opgaver, som regionerne skal bruge penge på, og krav om besparelser overalt fra daginstitutioner til ældreplejen - områder, der for alvor får borgerne på barrikaderne – er det nok ikke hovedprioritet for regionerne at bruge millioner på flere pladser til de psykisk syge kriminelle. Med mindre altså nogen kæmper deres sag og får held til at få den sat på dagsordenen. ■

Af Lene Ejg Jarbø

For en gangs skyld er både dommer, anklager og forsvarer helt enige. Allan Nielsen, der skal varetægtsfængsles i to uger for vold og trusler, er psykotisk og derfor alt for syg til at sidde i et almindeligt fængsel. Han skal overflyttes til en sikker afdeling på en psykiatrisk institution, så snart plads haves. 14 dage efter er Allan Nielsen i retten igen til fristforlængelse. På det tidspunkt sidder han stadig varetægtsfængslet i et almindeligt arresthus. Og venter stadig på plads i psykiatrien.

Ovenstående eksempel er fiktivt, men hverdag for en lang række advokater, dommere, anklagere og ikke mindst klienter især i Region Hovedstaden.

Udvalgte tal om psykisk syge i fængslerne:

- Gennemsnitlig ventetid i dage pr. indsat i marts 2009 i Region Hovedstaden: 29,3 dage.
- Gennemsnitlig ventetid i dage pr. indsat i oktober 2009 i Region Hovedstaden: 29,1 dage.
- Der foreligger endnu ikke tal fra det seneste møde mellem Kriminalforsorgen og Region Hovedstadens psykiatri i marts 2010.
- Ifølge en redegørelse fra et udvalg under Sundhedsstyrelsen fra 1995 bør ventetiden for alle retspsykiatriske patienter ikke være mere end syv dage.
- 10-20 procent af alle indsatte i Danmarks fængsler og arresthuse bruger et psykofarmaka.
- 437 fængselsansatte har været udsat for vold og trusler i 2009.

Artiklen har været bragt i Advokaten

SCKK

Kom til uddannelsessalon

SCKK afholder salon i Roskilde den 4. november og i København den 22. november, begge dage fra kl. 12.30 til 16.00.

Er du leder, SU-medlem eller tillidsrepræsentant eller på anden måde engageret i uddannelse og kompetenceudvikling på en statslig arbejdsplads?

Så er du hermed inviteret til at møde alle typer af uddannelsesinstitutioner i dit område og få inspiration til kompetenceudviklingen på din arbejdsplads.

Brug det offentlige uddannelsessystem

SCKK har taget initiativ til uddannelsessalonerne, fordi der er mange statslige arbejdspladser, der ikke kender de muligheder, der er i det offentlige uddannelsessystem for at få kompetenceudvikling. Så hvis du er nysgerrig efter at vide mere, så kom og vær med på en af salonerne.

På salonen

En uddannelsessalon er et lærende møde mellem statslige arbejdspladser og offentlige uddannelsesinstitutioner. Programmet er bygget op omkring processer i plenum og mindre grupper, der sætter fokus på arbejdspladsens udviklingsbehov og kan give konkrete ideer, kontakter og aftaler med hjem.

Dagen begynder med, at alle deltagere fra arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner samles. Her får hver arbejdsplads mulighed for at identificere sine centrale kompetenceudviklingsbehov, og sammen grupperer vi udfordringerne i temaer. Herefter er der gruppedrøftelser, hvor den enkelte arbejdsplads kan få rådgivning og sparring fra uddannelsesinstitutionerne.

Dagen er bevidst tilpasset salonens mødeform og giver undervejs mulighed for at netværke og komme i dialog på tværs af arbejdspladser og institutioner.

Se mere på www.sckk.dk

Gratis kurser

til håndværkere og teknikere i staten

Håndværkere og teknikere ansat i staten kan nu gratis komme på kursus og få forbedret deres it-færdigheder. Blandt andet kan de tage det offentlige it-kompetencebevis DO-IT®.]

Håndværkere og teknikere ansat i statslige og selvejende institutioner og virksomheder kan nu komme gratis på kursus i blandt andet projektarbejde, kommunikation, matematik, engelsk og IT.

Det er Personalestyrelsen, Dansk Metal, Dansk El-Forbund, Teknisk Landsforbund og Serviceforbundet, der med SCKK som projektleder har sammensat den omfattende kursuspakke.

"Vi håber, at mange håndværkere og teknikere og deres arbejdspladser vil benytte sig af tilbuddene og få glæde af kurserne," siger Hanne Dorthe Sørensen, direktør, SCKK.

De skræddersyede kurser udbydes tre steder i landet - Aalborg, Odense og København i perioden fra den 4. oktober 2010 til den 17. december 2010. Der er tale om et særligt tilbud uden deltagerbetaling for medarbejdere, der er omfattet af CFU-forliget (Forliget mellem Centralorganisationernes Fælles Udvalg og Personalestyrelsen), hvor der ved overenskomsten 2008-11 er afsat kompetencemidler.

I alt har OAO og Personalestyrelsens Udvalg (OPU) afsat kr. 1 mio. til det særlige initiativ rettet mod håndværkere og teknikere i staten.

Folder og oversigt over kurserne er sendt ud til en række statslige arbejdspladser med håndværkere og teknikere ansat. Folderen kan også rekvireres hos SCKK på 33 18 69 69 eller sckk@sckk.dk

Kursustitler i de gratis kursuspakker

Medarbejderne kan f.eks. få Det offentlige kompetencebevis DO-IT®, men de kan også deltage i en lang række andre kurser, bl.a. Medarbejdere som deltager i forandringsprocessen, Projektorienteret arbejde, Kommunikation i teams, Kvalitet i offentlige serviceydelser, Mål og resultatstyring i den offentlige sektor, Udarbejdelse af budgetkontrol, Individuel kompetencevurdering, Brug af PC på arbejdspladsen, Jobrelateret brug af styresystemer på PC, Indskrivning og formatering af mindre tekster, Standardisering af virksomhedens dokumenter, Effektiv internetsøgning på jobbet, Online kommunikation til jobbrug, Læsning og skrivning, Matematik, Hverdagsengelsk.

NAVNE

25 ÅRS JUBILÆUM
Forbundssekretær René Larsen

Onsdag den 1. september 2010 havde forbundssekretær René Larsen 25 års jubilæum. Dagen blev fejret ved en reception på forbundskontoret, hvor familie, venner, kolleger og samarbejdspartnere mødte op og lykønskede jubilaren.

MINDEORD

Torsdag den 2. september om morgenen modtog jeg meddelelse om at vores alle sammens gode kollega, Lise Hansen 2598, havde tabt kampen mod kræften og var gået bort i en alt for tidlig alder. Lisa var en kollega der herskede stor respekt om, både fra ansatte på alle niveauer og fra de indsatte. Lisa var meget vellidt og dygtig kollega som man altid, ung som gammel kollega, kunne henvende sig til for at få råd og vejledning.
Hun var en meget engageret person, og en kollega som til fulde levede op til sætningen "af rette støbning".
Lisa vil blive savnet og husket i hverdagen på Københavns Fængsler.

Mine tanker går til
Lisas efterladte.

Æret være hendes minde.

David Jensen
Fællestillidsrepræsentant/
formand
Fængselsfunktionærernes
Organisation
Københavns Fængsler

POST
PP DANMARK

UDGIVERADRESSERET
MASKINEL MAGASINPOST

ID-Nr. 46533

Drop skænderierne om velfærden

Af Kim Østerbye, formand for Fængselsforbundet

"Jeg tror, at de fleste danskere er ved at få nok af, at der er gået selvsving i dansk politik. Vi bliver bombarderet med politiske floskler om, hvem der har løsningen for fremtidens velfærdssamfund.

Er det 12 minutter om dagen og øget skat, der skal til, eller er det nedskæringer i den offentlige sektor, færre på folkepension og mere brugerbetaling?

Tak for valgene, siger jeg bare, pest eller kolera. Vil du betale ved kassen, fyres fra dit job som offentlig ansat, undvære familien i længere tid eller blive på arbejdsmarkedet til du segner.

Det virker som om, at blå og rød stue bruger ordet 'velfærd' i flæng og gerne som noget, vi kan trues med. Det er enten noget, som koster for meget eller snart forsvinder, hvis der ikke sker drastiske omlægninger i samfundet på den ene eller måde.

Lad nu være med at give modparten skylden for finanskrisen og alt muligt mellem himmel og jord. Det er nok ligegyldigt for de fleste borgere. Og det går ud over de emner, som betyder noget for befolkningen, herunder også de offentligt ansatte.

Vi vil gerne vide, om vi har et velfærdssamfund i fremtiden. Om der stadig er lige ret til sociale ydelser, gratis adgang til læger og hospitaler og pension om tyve år.

Jeg savner den grundæggende konsensus i den nuværende debat. Vi har valgt en model, hvor vi betaler skat til fælleskassen i forhold til indtægt. Som modydelse får vi den nødvendige hjælp, når vi har brug for den. Det er sådan, vores forældre siden 1950'erne har opbygget velfærdssamfundet i nogenlunde enighed.

Læg signalpolitikken og skænderierne på hylden. Opfør jer som voksne mennesker, der påtager sig et fælles ansvar for vores fremtid. Vi vil gerne kunne stole på, at I har gjort jeres bedste for at finde de bredest mulige velfærdsforlig." ■